

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

.....

KiddyCAT: Communication Attitude Test voor stotterende kleuters

MARTINE VANRYCKEGHEM

Samenvatting

.....

Het meten van de spraakgeassocieerde attitude van kleuters is een belangrijke aanvullende dimensie bij de observaties van de therapeut die verband houden met de niet-vloeiendheid van een kind dat stottert. De *Communication Attitude Test* voor stotterende kleuters (KiddyCAT) is een gestandaardiseerde en genormeerde zelfrapporteringsschaal die de cognitieve variabele van het stotteren nagaat. Aan de hand van twaalf eenvoudige vragen, die het kind beantwoordt met 'ja' of 'neen', wordt nagegaan hoe de kleuter denkt over zijn of haar spreken. De totaalscore, die wordt berekend via een antwoordsleutel, geeft aan of een kind een negatief denkpatroon in verband met spreken heeft ontwikkeld. De test kan worden afgenomen bij kleuters tussen de leeftijd van 3 en 6 jaar. Grensoverschrijdend onderzoek heeft herhaaldelijk aangetoond dat kinderen die stotteren significant hoger scoren op de KiddyCAT in vergelijking met niet-stotterende kleuters, en dit vanaf de leeftijd van 3 jaar. Bovendien heeft de test een goede validiteit, interne en test-hertestbetrouwbaarheid. De KiddyCAT voor België en Nederland is genormeerd op een proefgroep van kinderen uit deze twee landen. Naast zijn differentiaaldiagnostische waarde, biedt de KiddyCAT een uitgangspunt voor de cognitieve therapie component voor de stotterende kleuter.

Trefwoorden: KiddyCAT, Communication Attitude Test, kleuters, stotteren, spraak-geassocieerde attitude

De *Communication Attitude Test* voor stotterende kleuters, of *KiddyCAT* (Vanryckeghem & Brutten, 2015a), is een zelfrapporteringsschaal voor kinderen in de leeftijd tussen de 3 en 6 jaar. Door middel van eenvoudige vragen gaat deze gestandaardiseerde test na hoe jonge kinderen die stotteren denken over hun manier van spreken. Meer bepaald wordt de cognitieve variabele van het stotteren nagegaan. Eerder werd door onderzoek met de *Communication Attitude Test* (CAT), als cognitieve component van de *Behavior Assessment Battery* (Brutten & Vanryckeghem, 2003, 2007), aangetoond dat kinderen die stotteren, vanaf de leeftijd van 6 jaar, significant negatiever denken over hun spreken in vergelijking met kinderen die niet stotteren (Bernardini, Vanryckeghem, Brutten, Cocco, & Zmarich, 2009; De Nil & Brutten, 1991; Gačnik, Vanryckeghem, & Brutten, 2014; Kawai, Healey, Nagasawa, & Vanryckeghem, 2012; Vanryckeghem & Brutten, 1997).

Vanryckeghem en Brutten hebben onderzoek naar spraakgeassocieerde attitude verder doorgetrokken naar kinderen jonger dan 6 jaar. Hun eerste onderzoek in de Verenigde Staten toonde aan dat stotterende kleuters reeds vanaf de leeftijd van 3 jaar significant verschillen van hun niet-stotterende leeftijdsgenoten wat betreft het denkpatroon in verband met hun spreken (Vanryckeghem, Brutten, & Hernandez, 2005). De antwoorden op de *KiddyCAT*-items duiden aan dat stotterende kleuters een negatief beeld hebben over hun spreken. Deze bevinding werd bevestigd door middel van intercultureel onderzoek in België, Italië, India, Iran, Nederland, Slovenië en Polen (Bernardini et al., 2012; Clark, Conture, Frankel, & Walden, 2012; Novšak Brcea, Vanryckeghem, Kosir, & Jerman, 2015; Shafiei, Rafati, Vanryckeghem, & Maghamimehr, 2016; Węsierska & Vanryckeghem, 2015).

Betrouwbaarheid

.....

Grensoverschrijdend onderzoek met de *KiddyCAT* heeft herhaaldelijk aangetoond dat dit instrument een goede interne betrouwbaarheid heeft. Dit werd nogmaals bevestigd met een Cronbach's alpha van .75 voor de groep stotterende kleuters op de Nederlandstalige *KiddyCAT* (Vanryckeghem & Brutten, 2015). Ook werd vastgesteld dat alle testitems significant correleren met de totaalscore. Test-hertestbetrouwbaarheid werd nagegaan bij 42 stotterende en 34 niet-stotterende kleuters (Vanryckeghem, De Niels, & Vanrobaeys, 2015). De herafname van de *KiddyCAT* gebeurde één week tot twaalf dagen na de initiële testafname. De totaalscores op beide tests correleerden significant zowel voor de groep stotterende kleuters (.90, $p = .000$) als voor de niet-stotterende kleuters (.67, $p = .000$). Ook werd duidelijk dat voor beide groepen de *KiddyCAT*-gemiddelden van de eerste en tweede testafname niet significant van elkaar verschilden ($t = 1.594$, $p = .119$ voor niet-stotterende kleuters; $t = 1.034$, $p = .309$ voor stotterende kleuters).

Validiteit

449

De KiddyCAT-items zijn gebaseerd op vermeldingen en uitspraken geuit door stotterende kleuters. Het feit dat herhaaldelijk werd aangetoond dat de KiddyCAT in staat is om stotterende van niet-stotterende kleuters te onderscheiden op basis van hun spraakgeassocieerde attitude geeft aan dat dit onderzoeksinstrument constructvaliditeit heeft (Novšak Brcea et al., 2015; Shafiei et al., 2016; Vanryckeghem & Brutten, 2007; Vanryckeghem et al., 2005; Węsierska & Vanryckeghem, 2015). De constructvaliditeit van de KiddyCAT werd ook aangetoond door de factoranalyse uitgevoerd door Clark et al. (2012), die aangaf dat de KiddyCAT gebaseerd is op één onderliggende dimensie: gestoorde spraak.

Proefgroep

De Nederlandstalige KiddyCAT werd genormeerd op een representatieve proefgroep uit Vlaanderen en Nederland, bestaande uit 264 niet-stotterende kleuters (131 jongens en 133 meisjes) en 249 stotterende kleuters (180 jongens en 69 meisjes). De kinderen in beide groepen waren tussen de 3 en 6 jaar oud. Hun gemiddelde leeftijd bedroeg respectievelijk 56 en 54 maanden.

UITVOERING

De KiddyCAT is een test die uit 12 vragen bestaat. Aan het kind wordt gevraagd of een bepaalde uitspraak van toepassing is op hem of haar. De vragen houden verband met hoe het kind zijn of haar eigen spreken ervaart (item 1: 'Praat jij goed?'; item 10: 'Spreek je graag?'), hoe anderen zijn of haar spreken ervaren (item 3: 'Vinden mama en papa dat je goed spreekt?'), en of bepaalde woorden moeilijk te uiten zijn (item 2: 'Is het moeilijk voor jou om woorden te zeggen?'; item 4: 'Is het moeilijk voor jou om je naam te zeggen?'). De kleuter antwoordt met 'ja' of 'neen'. Omdat een aantal vragen de termen 'moeilijk' en 'gemakkelijk' bevatten, wordt de kennis van deze termen eerst getoetst. Nadat de instructies zijn voorgelezen, worden twee voorbeeldvragen gesteld. Tijdens de testafname wordt een spelactiviteit ingeschakeld om de aandacht en motivatie van het kind te behouden. Er wordt voorgesteld om na elk antwoord een voorwerp aan te bieden dat de kleuter in een twaalfdelig doosje legt.

Om tot besluitvorming te komen over de vraag of een kind al dan niet stottert, kan een therapeut zich uiteraard beperken tot het bepalen van het type en de frequentie van spraakonvloeiendheden. Een breder gefundeerde diagnose kan aan validiteit winnen en meer bescherming bieden tegen het trekken van valspositieve of negatieve conclusies. Zelfrapportering, zelfs door een jong kind, biedt die mogelijkheid.

De KiddyCAT voorziet de clinicus van een medium om de reacties van het kind op zijn spraak bespreekbaar te maken. Via deze test kan bijvoorbeeld aan de ouders duidelijk gemaakt worden dat het kind zich wel degelijk bewust is van zijn of haar spraakstoornis en, meer nog, negatief denkt over zijn spreken. Het is dan ook in het belang van het kind om de stilte en het taboe rond zijn of haar stotteren te doorbreken. Onderzoek heeft immers aangetoond dat het negatieve denkpatroon rond het spreken alleen maar kan toenemen naarmate het kind ouder wordt. Een multidimensionale therapie dient dan ook aandacht te schenken aan deze cognitieve component van het stotterprobleem, zelfs bij de kleuter. De antwoorden op de KiddyCAT-items kunnen het therapieproces sturen, en de interventie naar kind en ouders toe optimaliseren.

SCOREN

.....

De antwoorden (met 'ja' of 'neen') op de 12 vragen worden door de therapeut op het scoreblad omcirkeld. Aan de hand van een antwoordsleutel wordt aan elk antwoord een score van 0 of 1 toegekend. Een antwoord dat een negatieve spraakgeassocieerde attitude weergeeft (vet gedrukt) krijgt een score van 1, een positief antwoord (normaal gedrukt) een score 0. Zes van de twaalf vragen die met een 'ja' en zes die met 'neen' beantwoord worden, zijn representatief voor een negatief denkpatroon en krijgen een score 1. De spreiding van de KiddyCAT-score kan dus tussen 0 en 12 liggen.

De testscore van de kleuter wordt geïnterpreteerd door de *totaalscore* te vergelijken met de gemiddelde score van *niet-stotterende kinderen*. Een score die zich 2 of meer standaarddeviaties boven de gemiddelde score situeert, wordt beschouwd als statistisch significant en atypisch. Vervolgens wordt bepaald in welke mate de score van het kind afwijkt van die van de gemiddelde *stotterende* kleuter en worden de specifieke itemantwoorden bekeken. Indien de testscores wijzen op een negatief denkpatroon, wordt aanbevolen om de cognitieve component van het stotteren deel te laten uitmaken van het therapeutisch plan voor de kleuter.

De KiddyCAT is uitgegeven in 2015 door vzw Sig (Sterk in Grenzen Verleggen), Gijzegem, België. Het ISBN is 978 90 5873 098 5 (http://www.sig-net.be/nl/publicaties/kiddycat_116.aspx).

Martine Vanryckeghem is verbonden aan het Department of Communication Sciences and Disorders, University of Central Florida. *Correspondentieadres:* Martine Vanryckeghem Ph.D., Department of Communication Sciences and Disorders, University of Central Florida, 4364 Scorpius Street, Orlando, FL 32816-2215, USA. E-mail: martinev@ucf.edu

Summary The investigation of a child's attitude towards his or her speech provides a significant dimension that serves to supplement the clinician's observation of dysfluency in the identification of children who stutter. The Communication Attitude Test voor Stotterende Kleuters (KiddyCAT) is a standardized and normed self-report test that explores a preschooler's cognition about speech. By means of twelve simple questions, answered by 'yes' or 'no', the test gauges what a child thinks about his or her own speech and way of talking. Using a scoring key, the clinician determines the extent to which a child reports having a negative speech-associated attitude. The test can be administered between the age of 3 and 6. Cross-cultural investigations with the KiddyCAT have repeatedly shown that the test is capable of differentiating children who stutter, as of the age of 3, from those who are typical speakers based on their speech-associated belief. In addition, the test has shown to have good validity, and internal and test-retest reliability. The KiddyCAT for Belgium and the Netherlands is based on normative and psychometric data originating from both countries. The test's results give direction to the cognitive treatment component for youngsters who stutter.

Keywords: KiddyCAT, Communication Attitude Test, preschoolers, stuttering, stammering, speech-associated attitude

Literatuur

- Bernardini, S., Cocco, L., Zmarich, C., Di Pietro, M., Vanryckeghem, M., & Brutten, G. (2012). *The KiddyCAT: Normative and comparative study of Italian CWS and CWNS*. Paper presented at the 7th World Congress on Fluency Disorders, Tours, France.
- Bernardini, S., Vanryckeghem, M., Brutten, G., Cocco, L., & Zmarich, C. (2009). Communication attitude of Italian children who do and do not stutter. *Journal of Communication Disorders*, 42, 155-161.
- Brutten, G., & Vanryckeghem, M. (2003). *Behavior assessment battery: A multi-dimensional and evidence-based approach to diagnostic and therapeutic decision making for children who stutter*. Destelbergen, België: Sig vzw.
- Brutten, G., & Vanryckeghem, M. (2007). *Behavior assessment battery for school-age children who stutter*. San Diego, CA: Plural Publishing.
- Clark, C., Conture, E., Frankel, C., & Walden, T. (2012). Communicative and psychological dimensions of the KiddyCAT. *Journal of Communication Disorders*, 45, 223-234.
- De Nil, L., & Brutten, G. (1991). Speech-associated attitudes of stuttering and nonstuttering children. *Journal of Speech and Hearing Research*, 34, 60-66.
- Gačnik, M., Vanryckeghem, M., & Brutten, G. (2014). The Slovenian Communication Attitude Test (CAT-SLO): A comparison of the communication attitude of Slovenian children who do and do not stutter. *Cross-Cultural Communication*, 10, 85-91.
- Kawai, N., Healey, C., Nagasawa, T., & Vanryckeghem, M. (2012). Communication attitude of Japanese school-age children who stutter. *Journal of Communication Disorders*, 45, 348-354.
- Novšak Brcea, J., Vanryckeghem, M., Kosić, S., & Jerman, J. (2015). Odnos do lastnega govora pri predšolskih otrocih, ki jecljajo [Communication attitude in preschool children who stutter]. In T. Devjak (Ed.), *Vpliv družbenih sprememb na vzgojo in izobraževanje [The impact of social*

- change on education*], 1 (pp. 205-220). Ljubljana: Faculty of Education.
- Shafiei, B., Rafati, M., Vanryckeghem, M., & Maghamimehr, A. (2016). Determination of the validity and reliability of the Communication Attitude Test for preschool and kindergarten children who stutter. *Middle Eastern Journal of Disability Studies*, 5, 58-67.
- Vanryckeghem, M., & Brutten, G. (1997). The speech-associated attitude of children who do and do not stutter and the differential effect of age. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 6, 67-73.
- Vanryckeghem, M., & Brutten, G. (2007). *The KiddyCAT: Communication Attitude Test for preschool and kindergarten children who stutter*. San Diego, CA: Plural Publishing.
- Vanryckeghem, M., & Brutten, G. (2015). *KiddyCAT: Communication Attitude Test voor stotterende kleuters*. Destelbergen, Belgium: Sig vzw.
- Vanryckeghem, M., Brutten, G., & Hernandez, L. (2005). A comparative investigation of the speech-associated attitude of preschool and kindergarten children who do and do not stutter. *Journal of Fluency Disorders*, 30, 307-318.
- Vanryckeghem, M., De Niels, T. & Vanrobaeys, S. (2015). The KiddyCAT: A test-retest reliability investigation of stuttering and nonstuttering Belgian preschoolers. *Cross-Cultural Communication*, 11, 10-16.
- Węsierska, K., & Vanryckeghem, M. (2015). A comparison of communicative attitudes among stuttering and nonstuttering Polish preschoolers using the KiddyCAT. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 193c, 278-284.

Nieuw bij Boom Psychologie & Psychiatrie

Het DSM-5®: Praktijkboek is de ideale gebruikershandleiding voor de drukke hulpverlener die houvast zoekt bij de toepassing van het Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen (DSM-5).

Het bevat achtergronden over de structuur en de reorganisatie van de DSM-5, en geeft toelichtingen op de classificatiecriteria van de meest voorkomende stoornissen.

Paperback | 9789089536280
584 p. | € 69,95

VERWACHT: DSM-5® Online

- ✓ Bevat de complete inhoud van alle DSM-5-uitgaven
- ✓ Snel informatie opzoeken voor EPD en declaraties
- ✓ Volledig doorzoekbare online kennisbank

Lees meer en bestel op
www.boompsychologie.nl/dsm5

**Boompsychologie
& psychiatrie**

Geen verzendkosten binnen
Nederland vanaf € 20,-
Prijzen gelden in 2016, o.v. van wijzigingen

Nieuw bij Boom Psychologie & Psychiatrie

Met PrOP, los ik het op! is een kortdurende therapie voor kinderen en jongeren (9-18 jaar) met milde tot matige psychische klachten. Het gaat uit van een eenvoudige probleemsamenhang: het PrOP-schema:

Pr (Probleem) = O (Omgeving) x P (Persoonlijke stijl)

Met PrOP, los ik het op! is een herziening van het succesvolle protocol *Kortdurende psychologische interventies voor de eerste lijn. Stappenplan voor kinderen en jongeren*.

- ✓ Flexibiliteit door modulaire opzet
- ✓ Door beperkt aantal sessies zeer geschikt voor de Basis GGZ

Lees meer op www.boompsychologie.nl

**Boompsychologie
& psychiatrie**

Geen verzendkosten binnen
Nederland vanaf € 20,-